

Зупинення експлуатації приміщень та обладнання. Що нового в 2018 році?

Святослав Бартош,
керівник юридичної фірми
«Bargen»

- Що означало для підприємств негайне виконання судового рішення?
- Як суди почали застосовувати нові норми зупинення експлуатації приміщень та обладнання, виконання робіт на прикладі справи про заборону експлуатації трансформаторних підстанцій?
- Які зміни відбулися в порядку розгляду позовів про зупинення експлуатації підприємств/обладнання?

У № 12 журналу за грудень 2017 року ми проаналізували судові справи, у яких контролюючі органи за результатами проведених перевірок зверталися до суду із позовами про призупинення експлуатації приміщень або обладнання підприємств чи про зупинення виконання робіт на підприємствах.

Такі справи досить поширені та можуть спричинити вкрай негативні наслідки для підприємства, адже доволі часто суди забороняли експлуатацію виробничих приміщень шляхом відключення їх від електропостачання. При цьому такі рішення виконувалися негайно після їх винесення в суді першої інстанції.

15 грудня 2017 року набрали чинності нові редакції процесуальних кодексів, зокрема і Кодексу адміністративного судочинства України. Звичайно, що найбільший інтерес ці кодекси викликали в юристів. Проте ми пропонуємо розглянути, що ці зміни принесуть бізнесу на прикладі справ про призупинення експлуатації приміщень, обладнання та виконання робіт.

Негайне виконання судового рішення. Що це означало для підприємства?

Почнемо з кінця, але з найважливішого та детально **проаналізуємо виконання судових рішень до 15 грудня 2017 року та після (таблиця 1).**

Таблиця 1
Аналіз виконання рішень про зупинення експлуатації

До 15 грудня 2017 року	Після 15 грудня 2017 року
<p>1. Негайно виконувалися всі постанови судів про повне або часткове зупинення роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих дільниць, експлуатації будівель, об'єктів, споруд, цехів, дільниць, а також машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів, проведення робіт, випуску та реалізації пожежонебезпечної продукції, систем і засобів протипожежного захисту, надання послуг, якщо це загрожує життю та/або здоров'ю людей</p> <p>2. Після проведення перевірки контролюючий орган подавав до суду позов про застосування заходів державного нагляду (контролю) у вигляді зупинення роботи підприємства шляхом відключення його від електропостачання. Суд міг розглянути такий позов навіть без виклику представників підприємства. Якщо суд задовольняв позов, то контролюючий орган міг виконувати таке рішення суду одразу після винесення – йти і відключати підприємство від електропостачання</p> <p>3. Не допомагало зупинити контролерів навіть і те, що підприємство оскаржувало рішення до суду апеляційної інстанції</p>	<p>1. Рішення судів першої інстанції про зупинення експлуатації не підлягають негайному виконанню</p> <p>2. Якщо навіть суд першої інстанції й вирішив заборонити експлуатацію приміщення, то підприємство може оскаржити таке рішення до апеляційного суду</p> <p>3. Якщо колегія суддів апеляційного суду погодиться із судом першої інстанції, то лише тоді рішення про заборону експлуатації приміщення можна почати виконувати</p>
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>ВАЖЛИВО</p> <p>Таке нововведення не лише зменшить кількість необґрунтованих блокувань роботи підприємств, а й дасть додатковий час для усунення порушень, що стали підставою для подання позову про заборону експлуатації приміщення/обладнання</p> </div>	

Нові норми зупинення експлуатації на прикладі трансформаторних підстанцій

Суди вже активно почали застосовувати нові норми процесуальних кодексів. Розглянемо це на прикладі рішення адміністративного суду у справі про заборону експлуатації трансформаторних підстанцій.

ЕТАП

1

Перевірка

У жовтні 2017 року ГУ Держпраці провело планову перевірку щодо дотримання вимог законодавчих і нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки на підприємстві.

ЕТАП

2

Виявлені порушення

За результатами перевірки було виявлено порушення дотримання вимог законодавства (таблиця 2).

Таблиця 2
Перелік порушень законодавства

№ з/п	Порушення	Норма законодавства, яку порушено
1	Енергетик й електромонтер допущені до виконання робіт у діючих електроустановках підприємства без проведення періодичного медичного огляду	Вимоги п. 2.1.2. НПАОП 40.1-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів»
2	Не проведено згідно з правилами та нормами ПТЕЕС вимірювання і випробування електрообладнання підприємства напругою понад 1000 В, ЗТП № 424; 193; дизельна електростанція	Вимоги п. 1.3.1. НПАОП 40.1-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів»
3	Не проведено регламентних робіт із проведення оповіщення стану безпеки електрообладнання напругою до та понад 1000 В, ЗТП № 424; 193; дизельна електростанція	Вимоги п. 8.1. НПАОП 40.1-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів»
4	Підприємство не отримало дозволу в органах Держпраці на виконання робіт: у діючих електроустановках із напругою понад 1000 В; зберігання балонів із стисненим, зрідженим газом; зварювальні роботи; виконання газо-небезпечних робіт тощо й експлуатацію ЗТП № 424; 193; КЛ-ЮкВ; ПЛ-ЮкВ; посудин, що працюють під тиском (балони), тощо	Вимоги п. п. 15, 17 додатку № 3 та п. п. 2; 11; 12; 23 додатку № 2 «Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та експлуатацію застосування машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» затвердженого постановою КМУ від 26.10.2011 р. № 1107
5	Не забезпечено належне обслуговування й експлуатацію електроустановок із напругою понад 1000 В, не укомплектовано технічну документацію, відсутні технічні паспорти основного електрообладнання ЗТП № 424; 193, дизельної електростанції	Вимоги п. 8.3, п. 8.7.2 НПАОП 40.1.-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів»
6	Електротехнічні працівники не забезпечені за рахунок підприємства відповідно до норм комплектування засобами захисту від дії електричного струму, на час проведення перевірки випробувані засоби захисту відсутні повністю	Вимоги п. 4.2.9. НПАОП 40.1-1.07-01 «Правила експлуатації електрозахисних засобів»
7	Енергетик не забезпечив проведення технічного обслуговування ЗТП № 424; 193, струмовідні частини й опорна ізоляція не очищені від пилу та бруду	Вимоги п. 8.7.1; 8.7.2 НПАОП 40.1.-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів»
8	Енергетик допустив до виконання робіт у діючих електроустановках підприємства електромонтера, який у встановленому порядку не пройшов навчання та перевірку знань з ПБЕЕС	Вимоги п. 2.1.4 НПАОП 40.1.-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів»
9	На підприємстві та у виробничому цеху ВОС не проведено позачергове навчання відповідальних посадових осіб для ознайомлення з новими нормативно-правовими актами з охорони праці, а саме Правил безпеки при експлуатації каналів, трубопроводів, інших гідротехнічних споруд у водогосподарських системах НПАОП 0.00-1.57-12	Вимоги п. 5.7; р. 5 НПАОП 0.00-4.12-05 Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці п. 1.4.2 НПАОП 0.00-1.57-12 «Правил безпеки при експлуатації каналів, трубопроводів, інших гідротехнічних споруд у водогосподарських системах»

Позов

Усі перелічені вище порушення стали підставою для звернення ГУ Держпраці до суду із позовом про застосування заходів реагування у вигляді заборони експлуатації обладнання ЗТП № 424; КЛ-10 кВ, ЗТП № 193; ПЛ-10 кВ, дизельна електростанція, на межі балансової належності з енергопостачальною організацією, заборони виконання робіт у діючих електроустановках підприємства енергетику й електромонтеру до усунення порушень.

ЕТАП
3

ЕТАП

4

Рішення суду

Суд погодився з доводами ГУ Держпраці та заборонив експлуатацію обладнання та виконання робіт.

ВИСНОВОК У СПРАВІ

Суд відмовився звертати постанову суду до негайного виконання. Для обґрунтування такого рішення суд посилався на те, що з 15 грудня 2017 року набрала чинності нова редакція Кодексу адміністративного судочинства України, яка **не передбачає негайне виконання рішень суду в таких категоріях судових справ**

Порядок розгляду справи й оскарження рішення – зміни в зупиненні експлуатації підприємств/обладнання

Деякі зміни відбулись у порядку розгляду позовів про зупинення експлуатації підприємств/обладнання (таблиця 3).

Таблиця 3

Порівняльна характеристика змін у зупиненні експлуатації

Як було?	Як стало?
Контролюючий орган подавав позов про зупинення експлуатації підприємства. Цей позов підлягав розгляду в порядку провадження. Це означало, що суд давав час підприємству для надання письмових заперечень проти позову. Якщо підприємство не встигало підготувати заперечення у відведений час, то суд вирішував справу на підставі матеріалів позову. У випадку надання заперечень проти позову суд міг розглянути справу за наявними матеріалами. Також суд міг прийняти рішення про виклик представників сторін у судові засідання і розглянути справу в загальному порядку, а не в скороченому. Якщо ж суд приймав рішення у скороченому провадженні, то таке рішення можна було оскаржити тільки до апеляційного суду	Тепер суд ще з моменту відкриття провадження за позовною заявою вирішує, як йому розглядати справу: чи у загальному порядку, чи у спрощеному (видозмінений аналог скороченого провадження). У спрощеному порядку можна розглянути справи незначної складності. Суд на підставі матеріалів позову вирішує, чи справа відповідає такій категорії справ і у якому провадженні її розглядати

Практика судів. Що означає спрощене провадження для підприємства?

Поки суди ще не встигли сформулювати однакову практику застосування нововведень. Рішення суддів щодо того, у якому порядку розглядати такі категорії справ, різняться. Згадану вище справу за позовом ГУ Держпраці до підприємства Київський окружний адміністративний суд розглянув у порядку спрощеного провадження. Натомість Сумський окружний адміністративний суд аналогічну справу за позовом ГУ Держпраці до приватного підприємства призначив до розгляду в порядку загального провадження.

Як і в скороченому провадженні, так і в спрощеному значно коротші строки розгляду справи та строки подання документів. Відповідач для підготовки та подання відзиву на позовну заяву має п'ятнадцять днів із дня отримання ухвали про відкриття провадження у справі.

ВАЖЛИВО

Саме до моменту подання відзиву потрібно підготувати й надати суду якомога більше доказів на спростування тих порушень, що стали підставою для подання позову про зупинення експлуатації підприємства

Під час розгляду справи в порядку спрощеного провадження суд також може прийняти рішення викликати сторони в судове засідання для надання пояснень. Проте це не означає, що справа автоматично переводиться зі спрощеного в загальне провадження.

Навіть якщо і суд зарахував справу до справ незначної складності й розглянув її у порядку спрощеного провадження, то це не позбавляє підприємство права оскаржити рішення суду в касаційному порядку, на відміну від скороченого провадження, де все закінчувалося рішенням апеляційного суду. Проте законодавство обмежує підстави для подання касаційної скарги у справах, розглянутих у спрощеному порядку (детальніше див. п. 2 ч. 5 ст. 328 Кодексу адміністративного судочинства України)

ВИСНОВОК ЮРИСТА

Нова редакція Кодексу адміністративного судочинства України містить низку позитивних нововведень, які **допоможуть зменшити тиск зі сторони контролюючих органів на підприємства**. Зупинити діяльність підприємства на підставі видуманих порушень стало складніше.

Однак, **керівникам підприємств не варто втрачати пильність**, тож:

1. Якщо є підстави не допустити інспектора до перевірки, то обов'язково використайте таку можливість.
2. Якщо перевірку все ж таки провели, потрібно максимально швидко усунути всі виявлені порушення і зафіксувати все документально. Це допоможе уберегти підприємство від збитків, пов'язаних із зупиненням експлуатації приміщень чи обладнання